

"זה נצרב בגוף כמו קעקוע"

חווית ההתמודדות של מחנכות עם פגיעה מינית בתוך המשפחה בקרב תלמידיהן

בהנחיית: ד"ר לורה סיגד

מוגש על ידי: נילי גולדנברג

מבוא

פגיעה מינית בילדים בתוך המשפחה הינה תופעה חמורה ביותר המשבשת סדרי עולם ומערערת את עולמו של הילד מהיסוד (זומר ושוורצברג, 2004).

בקו החזית עומדים אנשי חינוך ובמיוחד המורים, הנמצאים בקשר יומיומי עם ילדים ובני נוער ומהווים חוליה הכרחית וחשובה בהתמודדות של מערכת החינוך עם פגיעות מיניות.

קיימת חשיבות רבה למחקר זה משום מיעוט המחקרים הבוחנים את חווית ההתמודדות של מורים עם פגיעה מינית בילדים בתוך המשפחה והשלכות שיש להתמודדות זו על חייהם האישיים והמקצועיים. התמודדות מורים עם תופעה זו מעלה לתודעה הקולקטיבית נושא שהיה טאבו במשך שנים רבות ואינה מאפשרת עוד להשאיר במעטה של סודיות, המונע טיפול מתאים ופיתוח כלים לביעור הנגע.

שאלת המחקר: כיצד מחנכות מתמודדות עם פגיעה מינית בתוך המשפחה בקרב תלמידיהן?

שיטת המחקר

המחקר מבוסס על הגישה האיכותנית פנומנולוגית, המאפשרת לבחון לעומק תפיסות, חוויות והתנהגויות של בני אדם מנקודת מבטם וכפי שהם בוחרים לבטאן בקולם (Sokolowski, 2000).

במחקר השתתפו שמונה מחנכות אשר נבחרו, במדגם מכוון. מדגם זה מתמקד בבחירת המרואיינים, ככאלו אשר מייצגים באופן הטוב ביותר את האוכלוסייה שנבחרה למחקר ושיש ביכולתם ללמד את החוקר על התופעה הנחקרת (Patton, 2002).

מדגם המורים הינו הומוגני (Patton, 2002) וכולל מחנכות המלמדות בחינוך העל יסודי והתמודדו עם אירועי פגיעה מינית בתוך המשפחה של תלמידיהן בטווח של שנה עד חמש שנים. איסוף הנתונים החל בראיון פתוח עם מחנכת על מנת למצוא את תחומי התוכן מהשטח ובשילוב סקירת ספרות ראשונית נבנה מדריך ראיון חצי מובנה.

ממצאים ראשוניים

ידע רעיל

נמצא דפוס רווח של השלכות מהותיות על החיים האישיים של המחנכות.

"אני חייבת להגיד שילדים כאלו הופכים להיות קעקועים וזה נצרב בגוף כמו קעקוע, זה לא עוזב אותך, זה מלווה אותך בכל מקום אם תרצי או לא תרצי ומשנה לך הכל".

"לתוך הזוגיות זה נכנס וזה נכנס לפעמיים לא טוב אבל יש איזה שהוא שיח. בן זוג הוא באותה רמה ואתם מדברים ואפשר להגיד את הדברים וגם אחרי כל כך הרבה שנים בעבודה, הוא צריך להבין שזה חלק מהדבר. אבל ילדים זה משהו שמאוד מפחיד אותי. נגמרה התמימות, אין תמימות, לצערי".

"אני בפחד, ממש בפחדים כאלה, כל הזמן שמספרים לי אני בפחד. גם אז אני לא תפקדתי המון זמן, ממש המון זמן. היה לי רק ילד אחד כשזה קרה והיא הכניסה אותי לפחד, אם הוא היה יורד למטה לא, לא, שלא ידבר עם מישהו ואם הוא מדבר עם מישהו וואי וואי שהגבר הזה לא יהיה, שלא יעשה משהו. הכניס אותי לפחד שכן זה קורה אצלנו. זה לא במדינה אחרת ולא בחלל החיצון ולא אצל חייזרים, זה קורה אצלנו, זה משהו שלא ידעתי לפני כן".

המלצות

1. הכשרה של כלל המורים בנושא הפגיעה המינית בילדים.
2. הקמת מערך מסייע ותומך במורים המתמודדים עם תלמידים נפגעים על מנת שיוכלו לספק להם סיוע מיטבי.

ביבליוגרפיה

לב-ויזל, ר', ואיזיקוביץ, צ'. (2016). אלימות כלפי ילדים ובני נוער בישראל: בין שכיחות לדיווח, גורמים מעודדים מול גורמים מעכבים דיווח. חיפה: אוניברסיטת חיפה.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Thousand Oaks: Sage.
Sokolowski, R. (2000). *Introduction to phenomenology*. Cambridge University Press.